

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 5706/2021
16.12.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Данијеле Николић, Катарине Манојловић Андрић, Гордане Џакула и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиоца Стамбене задруге „Партизански пут“ из Београда, чији је пуномоћник Војкан Симић адвокат из ..., против тужених АА и ББ обоје из ..., чији је пуномоћник Ненад Минић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7299/20 од 25.02.2021. године која је исправљена решењем тог суда Гж 7299/20 од 07.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.12.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7299/20 од 25.02.2021. године, исправљене решењем тог суда Гж 7299/20 од 07.07.2021. године, става другог изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7299/20 од 25.02.2021. године, исправљене решењем тог суда Гж 7299/20 од 07.07.2021. године, става првог, трећег и четвртог изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7299/20 од 25.02.2021. године, исправљене решењем тог суда Гж 7299/20 од 07.07.2021. године, става првог, трећег и четвртог изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9324/18 од 01.10.2019. године, ставом првим изреке, није дозвољено преиначење тужбе истакнуто поднеском од 19.09.2019. године у делу који се односи на накнаду штете и измаклу добит. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужених за издавање привремене мере којом би се тужиоцу забранило да од туженог АА наплати износ у висини од 5.312.173,76 динара у поступку противизвршења, по решењу о противизвршењу Првог основног суда у Београду ИИ 31911/2018 од 25.01.2019. године које спроводи јавни извршитељ Драгана Стојков, до правноснажног окончања парничног поступка П 9324/2018, као и да се забрани тужиоцу да од тужене ББ наплати износ од 5.259.802,07 динара у поступку против извршења, по решењу о противизвршењу Другог основног суда у Београду ИИ 2974/18 од 10.12.2018. године које спроводи јавни извршитељ Драган Стојков, до правноснажног окончања поступка П 9324/2018. Ставом трећим изреке, делимично је

усвојен противтужбени захтев и обавезан тужилац да на име дуга исплати туженима износ од 4.548.496,16 динара са законском затезном каматом од 01.10.2019. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 4.548.496,16 динара почев од 18.05.2013. године до дана пресуђења. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев у делу којим су тужени тражили да се обавеже тужилац на исплату износа од још 1.110.995,38 динара са законском затезном каматом од 18.05.2013. године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженима трошкове поступка у износу од 1.780.125,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7299/20 од 25.02.2021. године која је исправљена решењем тог суда Гж 7299/20 од 07.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 9324/18 од 01.10.2019. године у првом, другом, трећем, четвртм, петом и шестом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужених изјављена против пресуде Првог основног суда у Београду П 9324/18 од 01.10.2019. године, става трећег изреке. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене ББ и потврђено решење Првог основног суда у Београду П 9324/18 од 07.02.2020. године којим је одбијен предлог тужене за издавање привремене мере забраном тужиоцу да наплати потраживање по решењу о извршењу Другог основног суда у Београду И 2974/18 од 05.12.2018. године до правноснажног окончања поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су, на основу члана 403. и члана 404. ЗПП, благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, али и повреде права на правично суђење и права на имовину, зајемчених чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чланом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију, односно члановима 32. и 58. Устава Републике Србије. Поднеском од 12.07.2021. године тужени су допунили изјављену ревизију.

Одлучујући о ревизији тужених, изјављеној против решења другостепеног суда којим је одбачена њихова жалба, Врховни касациони суд је применом чланова 408. и 420. став 3. и 6. ЗПП нашао да ревизија у том делу није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП када је одбацио жалбу тужених којом су првостепену пресуду побијали и у делу којим је делимично усвојен њихов противтужбени захтев.

Одредбом члана 378. став 3. ЗПП прописано је да је жалба недозвољена и ако је жалбу изјавило лице које нема правни интерес за изјављивање жалбе. Према члану 389. став 1. тог закона, другостепени суд ће решењем одбацивати неблаговремену, непотпуну или недозвољену жалбу, ако то није учинио првостепени суд (члан 378).

Тужени немају правни интерес да жалбом побијају првостепену пресуду у оном делу којим је усвојен њихов противтужбени захтев. Правни интерес за жалбу тужени

имају само против дела којим је одбијен противтужбени захтев, како би остварили свој интерес за усвајање њиховог захтева у целисти или у већем обиму од досуђеног првостепеном пресудом. Како је у конкретном случају правноснажном одлуком одбачена жалба тужених против првостепене одлуке у делу којим је усвојен противтужбени захтев, то Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да тужени немају правни интерес за побијање првостепене пресуде у том делу.

Из тих разлога, на основу члана 414. и члана 420. став 6. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији тужених, изјављеној против другостепене пресуде у преосталом делу, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена у смислу члана 403. став 3, члана 410. став 2. тачка 4. и члана 420. став 1. ЗПП. По становишту ревизијског суда, у овом случају нису испуњени разлози да би се дозволило одлучивање о ревизији тужених на основу члана 404. тог закона, као о посебној ревизији.

Према одредби члана 420. став 1. ЗПП, ревизија је дозвољена и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Решење којим се не дозвољава преиначење противтужбе, садржано у првом ставу изреке првостепене пресуде у односу на које је другостепени суд одбио жалбу тужених, није решење којим се поступак правноснажно окончава. Зато ревизија тужених којом се другостепена пресуда побија у том делу није дозвољена, а у погледу те одлуке нема места одлучивању о ревизији, као о изузетно дозвољеној (посебној) ревизији. Ревизија предвиђена чланом 404. став 1. ЗПП може се изјавити само због погрешне примене материјалног права, а тужени правноснажно решење да се не дозволи преиначење тужбе побијају због погрешне примене процесног права - битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 200. став 3. ЗПП.

Из истих разлога ревизија није дозвољена ни против правноснажног решења о одбијању предлога тужених за одређивање привремене мере. У односу на ту одлуку такође не постоје разлози за одлучивање о посебној ревизији, које тужени налазе у правном схватању Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења од 02.04.2019. године поводом питања правне ваљаности валутне клаузуле у уговорима о кредиту индексираним у валути швајцарски франак. Према том правном схватању, суд ће у парничном поступку у којем се одлучује о правној ваљаности уговора о кредиту, односно уговорне клаузуле о индексацији уговора у валути швајцарски франак, на предлог тужиоца одредити и привремену меру којом ће даваоцу кредита забранити реализацију средстава обезбеђења извршења уговорне обавезе корисника кредита, уколико већ није покренуто извршење ради реализације средстава обезбеђења. Примени овог правног схватања у овом случају нема места, не само зато што предмет овог спора није утврђење ништавости уговора о кредиту са валутном клаузулом, већ и зато што утврђење ништавости уговора који су странке закључиле више није предмет спора (о том противтужбеном захтеву правноснажно је одлучено пресудом Првог основног суда у Београду П 19230/14 од 11.12.2015. године) и што је у време када је поднет предлог за одређивање привремене мере већ био покренут поступак против извршења - донето решење о противизвршењу ИИ 31911/2018 од 25.01.2019. године, односно решење ИИ 2974/18 од 10.12.2018. године.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП прописано је да је ревизија недозвољена ако је исту изјавило лице које нема правни интерес за подношење ревизије. Тужени не могу ревизијом побијати другостепену пресуду у погледу одлуке којом је део њиховог противтужбеног захтева усвојен због недостатка правног интереса, а недостатак правног интереса представља и сметњу да се другостепена пресуда у том делу побија посебном ревизијом.

У имовинскоправним споровима о дозвољености ревизије одлучује се према вредности предмета спора побијаног дела, како је то предвиђено чланом 403. став 3. ЗПП. Имовински цензус за ревизију одређен је динарском противвредношћу 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења, односно преиначења тужбе, тако да је ревизија дозвољена само ако вредност предмета спора побијаног дела прелази тај износ.

У конкретном случају, тужени су поднели противтужбу 05.03.1996. године са захтевом за исплату новчаног потраживања у износу од 58.416,90 динара. Противтужбу су преиначили поднеском од 06.03.2012. године, истицањем новог захтева за утврђење ништавости IV анекса уговора о међусобним правима и обавезама од 18.09.1990. године и повећањем новчаног захтева на износ од 8.708.747,30 динара. Поднеском од 24.01.2014. године тужени су смањили висину новчаног потраживања на износ од 5.659.491,54 динара, а 18.05.2015. године су поново преиначили противтужбу тако што су истакли захтев за утврђење ништавости и анекса уговора о међусобним правима и обавезама од 17.03.1988. године, 27.10.1989. године и 24.04.1990. године, док је висина новчаног потраживања остала неизмењена.

Вредност предмета спора побијаног одбијајућег дела, у односу на који тужени имају правни интерес за ревизију, у висини од 1.110.995,38 динара не прелази динарску противвредност 40.000 евра - износ од 4.849.660,00 динара, обрачунатог на дан последњег преиначења тужбе по средњем курсу Народне банке Србије, када је један евро вредео 121.2415 динара. Одлука о затезној камати је одлука о споредном потраживању, против које ревизија није дозвољена.

У погледу одлука о одбијању дела њиховог противтужбеног захтева, по оцени Врховног касационог суда, нема правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана која би требало размотрити, нити постоји потреба за новим тумачењем права - одредбе члана 104. Закона о облигационим односима о реституцији као правној последици ништавости уговора.

У судској пракси се у овој врсти спорова примењује метод којим се плаћени динарски износ, обезвређен дејством високе инфлације и деноминацијама, конвертује у валуту немачка марка, а затим тако добијени износ прерачунава у валуту евро по фиксном курсу и њену динарску противвредност. Тај метод примењен је и у овом спору, због чега побијана пресуда не одступа од судске праксе да би из тог разлога требало дозволити одлучивање о посебној ревизији тужених. Такву потребу у овом случају не оправдавају ни наводи којима се ревиденти позивају на закључак о монетарном номинализму - валоризму и накнади штете у условима високе инфлације, усвојен на седници Грађанског одељења Врховног суда Србије од 16.02.1994. године, односно правно схватање утврђено на седници Грађанског одељења тог суда од 23.11.1992. године, којим је разматрано правно питање о обавези стамбене задруге у случају раскида уговора на плаћање затезне камате на новчани износ примљен од

члана задруге, у складу са чланом 132. став 5. Закона о облигационим односима и када је таква њена обавеза искључена општим актом задруге и уговором.

Сходно изложеном, на основу члана 404, члана 410. став 2. тачке 4. и 5, члана 413. и члана 420. став 1. и 6. ЗПП, одлучено је као у другом и трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић